

V moci uprchlických táborů: pohled na českou „uprchlickou realitu“

Alice Szczepaniková

Lze situaci uprchlíků v českém uprchlickém táboře lépe pochopit za pomoci teoretických konceptů, které jsou výstupem výzkumu mezi uprchlíky z Burundi žijícími v Tanzanii? Na první pohled to nejspíše zní dost nepravděpodobně – co může mít uprchlický tábor v Africe společného s českým „azylovým zařízením“? Jedním z cílů tohoto článku je ukázat, že ačkoli se podmínky afrických uprchlíků v mnohém od těch českých odlišují, některé mechanismy zvládnání uprchlictví jsou ve své podstatě identické a to jak v tzv. zemích třetího světa, tak třeba i v „civilizované“ Evropě.

Tyto mechanismy popisuje ve svých textech americká antropoložka Liisa Malkki na základě svého několikaletého terénního výzkumu mezi uprchlíky z Rwandy a Burundi prchajícími před genocidou. Označuje je jako proces depolitizace a následného odlidšťování uprchlíků, ke kterému dochází v prostředí uprchlických táborů, skrze politického a historického kontextu zbaveného zobrazování uprchlíků v médiích a díky prezentaci uprchlictví jako výlučně humanitárního a tedy apolitického problému. Podobnými otázkami se na obecnější rovině zabývá také italský filozof Giorgio Agamben, který představuje koncept tzv. holého života (*bare life*); života vytrženého z kontextu občanských práv a redukováného na zranitelnou a snadno ovladatelnou entitu. Domnívám se, že zasazení konkrétní situace žadatelů o azyl žijících v českých uprchlických táborech do tohoto teoretického rámce může přinést nový a zajímavý pohled na českou „uprchlickou realitu.“

Nejprve stručně představím práci Malkki a Agambena. Ve svých textech se zabývají mimo jiné následujícími otázkami: Jak média konstruují vnímání uprchlíků v našem povědomí? Jak je svými politikami uchopují národní a mezinárodní instituce, které mají za úkol řešit problémy spjaté s uprchlictvím? A jaké mají tyto konstrukce a zobrazení uprchlíků dopad na životy konkrétních osob donucených k migraci? Inspirovaná jejich argumenty, pokusím se v druhé části článku kriticky popsat způsoby zvládnání uprchlictví v České republice, jak jsem je pozorovala v průběhu svého terénního výzkumu z dubna tohoto roku v jednom z českých uprchlických táborů.

Od uprchlíků jako specifické sociální kategorie k uprchlíkům jako pasivním příjemcům pomoci

Liisa Malkki uvádí, že pojem uprchlík, tak jak je dnes běžně používán, se konstituoval přibližně v polovině dvacátého století. Druhá světová válka donutila miliony lidí opustit domovy a následný vývoj událostí ukázal, že zvládnutí takového množství uprchlíků není možné jinak než skrze zavedení standardizovaných administrativních postupů s mezinárodní platností. Tyto postupy byly ztělesněny zejména ustavením Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) v roce 1951 a formulováním Úmluvy o právním postavení uprchlíků, která poprvé přichází s obecnou definicí uprchlíka.¹ Tehdy začali uprchlíci existovat jako specifická sociální kategorie a současně i problém celosvětového významu (Malkki, 1995).

Na konci druhé světové války byly zřizovány uprchlické tábory schopné pojmout velké množství uprchlíků. Tyto tábory začaly fungovat jako jakýsi standardní nástroj pro zvládnání masového uprchlictví. Původně šlo o instituce vojenského charakteru, které později přešly pod správu humanitárních organizací a z uprchlictví se tak postupně stal téměř výlučně humanitární problém. Uprchlické tábory proces standardizace řešení uprchlických krizí umožnily tím, že učinily velké množství uprchlíků dostupné ke studiu, dokumentaci a intervenci a komplexní problém uprchlictví se tak koncentroval do konkrétního prostoru. Malkki argumentuje, že pojem uprchlík, tak jak jej známe dnes, se formoval právě v těchto uprchlických táborech, které se postupně ustavily jako obecně aplikovatelná technologie moci, která, kromě toho že poskytuje dočasnou pomoc a ochranu, také disciplinuje a kontroluje pohyb lidí (Malkki, 1995: 500).

Ke standardizaci nedocházelo pouze ve způsobech řešení uprchlických krizí, ale také v prezentaci uprchlíků v médiích. Malkki se domnívá, že lze rozeznat něco jako mezinárodně srozumitelné zobrazování uprchlíků. Zde však sleduje znepokojující tendenci – vizuální zobrazení lidí na útěku výrazně převažuje nad zasazením jejich situace do konkrétních historických a politických kontextů a nad zprostředkováním toho, co tito lidé o své situaci sami řekli (Malkki, 1996: 386). Uprchlíci na nás upírají své pohledy ze stránek novin, časopisů a televizních

¹ Tím je každá osoba, která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských, národnostních, z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám či zastávání určitých politických názorů a je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám odmítá, ochranu své vlasti (*Úmluva OSN o právním postavení uprchlíků*, 1951).

obrazovek, jejich fotografie bývají hojně zastoupeny na výstavách fotografií, vyhrávají mezinárodní soutěže, vidíme je na webových stránkách i v bulletinech mezinárodních humanitárních organizací. Jakoby jejich oči vypovídaly vše podstatné o jejich utrpení, jakoby už nebylo třeba žádných slov a žádných dalších informací. Malkki se domnívá, že tato nerovnováha mezi pasivním zobrazováním uprchlíků a opomíjením jejich vlastních slov a názorů odráží omezenou moc uprchlíků rozhodovat o vlastním osudu a zejména o tom, jaký typ pomoci potřebují. Například výrazná převaha žen a dětí na fotografiích znázorňujících uprchlíky není pouze výrazem skutečnosti, že většina světových uprchlíků skutečně jsou ženy a děti. Souvisí také s ustálenými očekáváními, které od uprchlíků máme a jak je také vnímá většina humanitárních organizací – tedy jako bezmocné a zranitelné. Jakoby právě bezmocnost byla tou nejtypičtější vlastností uprchlíků (Malkki, 1996: 388).

Malkki dochází k závěru, že tento typ prezentace uprchlíků vytváří umělý svět, kde jsou uprchlíci ve snaze dosáhnout vizuální atraktivity a zdánlivé výmluvnosti zbaveni specifických historických a politických kontextů svých životů. Zdůrazňuje, že tento svět je pro uprchlíky hluboce odlidšťujícím prostředím; a to i přes skutečnost, že je jim v něm poskytnuto útočiště (Malkki, 1995: 518). Malkki také varuje před používáním označení uprchlíci jako jakési univerzální kategorie či ideálního typu.² Zdůrazňuje nutnost vždy zasazovat uprchlíky do konkrétních sociálních, politických a historických okolností, které je přinutily k odchodu, a které také determinují cíl jejich cesty a schopnost návratu či integrace v hostitelské zemi. Právě skrze systematickou eliminaci těchto zásadních sociálně-politických charakteristik jsou uprchlíci redukováni anonymní bytosti, jimž je třeba zabezpečit pouze základní lidské potřeby. Malkki tvrdí, že v kontextu humanitárních organizací a uprchlických táborů se rovnají většinou pouze materiálním potřebám. Tato redukce k materiálnímu má zásadní dopad na schopnost uprchlíků aktivně rozhodovat o svém vlastním životě. Na druhé straně pak podpora jejich pasivity zvyšuje jejich manipulovatelnost a činí je tak velmi zranitelnými v rukách zaměstnanců uprchlických táborů (Malkki, 1996: 386).

² Toto lze vztáhnout nejen na uprchlíky ve smyslu Úmluvy OSN o právním postavení uprchlíků, ale i na osoby, které byly donuceny opustit své domovy z důvodu ekologických katastrof, negativních důsledků různých rozvojových programů, na osoby které jsou na útěku, ale nepřekročily hranice země původu.

Podobným otázkám jako Liisa Malkki se ve své knize *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life* věnuje i Giorgio Agamben. Ačkoli se nezaměřuje výhradně na téma uprchlictví, domnívám se, že jeho práci lze velmi dobře vztáhnout na současnou situaci uprchlíků a to zejména v Evropě. Termín *homo sacer* si Agamben vypůjčil z římského práva. Popisuje takovou formu lidského života, která je zbavena politických práv, tak jak jsou definovány v konceptu občanství. Tzv. holý život (*bare life*) je pak výrazem zranitelnosti a ovladatelnosti života, který je výsledkem oddělení konceptu lidských práv od práv politických (Agamben, 1998). Agamben tvrdí, že toto oddělování je podporováno zejména humanitárními organizacemi, pro které je snazší uchopit, „chránit“ a manipulovat holý lidský život než život „zatížený“ nejrůznějšími politickými právy. Lidská práva jsou podle něj sice chráněna humanitárními organizacemi, ale současně jsou postavena mimo kontext komplexnějších občanských práv. To vede k vyloučení uprchlíků jakožto aktivních aktérů z politického života národních států. Stávají se pak snadno objekty kontroly a manipulace ze strany humanitárních organizací i státních institucí (Agamben, 1998: 132-133).

Domnívám se, že jedním z důsledků procesů, které popisuje Malkki a Agamben, je paradoxní situace, do které se dnes uprchlíci dostávají – jsou sice na základě mezinárodních úmluv a standardů národními státy přijímáni, současně jsou však některými z přijímacích mechanismů (jejichž nástrojem par excellence jsou právě uprchlické tábory), které je zbavují politických a sociálních aspektů života a redukuje je k materiálním potřebám, z účasti na životě hostitelských společností vylučování. Zjednodušeně by se tedy dalo říci, že uprchlíci jsou přijati, aby byli následně vyloučeni.

V moci českého uprchlického tábora

Podívejme se nyní, jak by se daly tyto závěry vztáhnout k „uprchlické realitě“ v České republice. Mým cílem v tomto článku není popsat a hodnotit českou azylovou politiku; zaměřím se na popis zvládnutí uprchlictví v jednom z českých uprchlických táborů – v Zastávce u Brna. Je zřejmé, že jednotlivé uprchlické tábory se od sebe liší,³ a proto je obtížné činit zobecňující soudy; pokusím se však na

³ Rozlišují se tři typy azylových zařízení, kde jsou umístěni uprchlíci v různých stádiích azylové procedury: *přijímací středisko* s karanténním režimem, kterým povinně procházejí všichni žadatelé o

základě příkladu jednoho konkrétního tábora a s odkazem na argumenty Malkki a Agambena identifikovat určité mechanismy, které podle mého názoru představují společný jmenovatel v přístupu k uprchlíkům v České republice. Kromě oficiálních psaných pravidel regulujících postavení uprchlíků, jež lze najít v Úmluvě OSN o právním postavení uprchlíků, českém zákonu o azylu či v prepisech jednotlivých táborů, existuje množství méně formálních a obtížněji postihnutečných pravidel a zavedených postupů, které mají zásadní dopad na životy uprchlíků. Do uprchlického tábora v Zastávce u Brna jsem tři roky (2000-2003) pravidelně dojížděla organizovat volnočasové aktivity pro žadatele o azyl a v dubnu tohoto roku jsem zde pobývala nepřetržitě po dobu dvou týdnů za účelem terénního výzkumu ke své diplomové práci.⁴

Zastávka u Brna je pobytový uprchlický tábor s kapacitou cca 250 osob. Stejně jako ostatní azylová zařízení je spravován organizační složkou Ministerstva vnitra – Správou uprchlických zařízení (SUZ). V době mého pobytu v táboře (a je tomu tak dodnes) tvořili většinu jeho obyvatel uprchlíci z Čečenska.⁵ Je obtížné určit, jak dlouho zde žadatelé o azyl obvykle pobývají. Pokud se nerozhodnou azylovou proceduru ukončit předčasně (většinou tak činí odchodem do jiné země – buď jiné cílové země, nebo návratem do země původu tzv. repatriací) mohou zde strávit i více než jeden rok života. Žadatelé obvykle nemají představu o délce čekání, které je v táboře čeká, vydání rozhodnutí ve věci azylu může být Ministerstvem vnitra až několikrát odloženo.

Po dobu jednoho roku od podání žádosti o azyl nemohou žadatelé legálně pracovat. Prakticky jediná možnost legálního přivýdělků je možná prací v uprchlickém táboře. Většinou je uprchlíkům nabízeno uklízení v obytných budovách, v kuchyni, či práce v knihovně. Této možnosti však může využít pouze

azyl; *pobytové středisko* s možností opuštění pro ty, kteří nemají dost prostředků aby mohli čekat na rozhodnutí o své žádosti v soukromém ubytování a *integrační středisko*, ve kterém čekají již uznání uprchlíci (azylanti) na přidělení integračního bytu. Následný popis se týká pouze Zastávky u Brna, i když podmínky v ostatních pobytových zařízeních jsou podobné.

⁴ Tato práce se primárně zaměřovala na proměny ve vnímání genderových rolí v rodinách uprchlíků z Čečenska, ke kterým dochází pod vlivem nucené migrace a pobytu v uprchlickém táboře (Szczepaniková, 2004).

⁵ Většina z nich si rychle uvědomila, že šance získat azyl v České republice je minimální. Žádost o azyl naprosté většiny z nich byla Ministerstvem vnitra zamítnuta jako neoprávněná. Po obdržení negativního rozhodnutí a mnohdy i dříve opouštěli tábor a pokoušeli se přejít hranice do sousedního Rakouska.

malá skupina žadatelů. Za odměnu pobírají zvýšené kapesné – místo 12 Kč na den pro dospělého (6 Kč pro dítě do 15 let), což je výše určená v českém zákoně o azylu, mohou touto prací získat až jednou tolik, tedy něco málo přes 360 Kč měsíčně navíc. Většina žadatelů, kteří nechtějí či nemohou pracovat nelegálně tedy zůstává během čekání na rozhodnutí v nečinnosti a následně i v naprosté závislosti na finanční a materiální pomoci tábora.

Materiální zabezpečení spočívá v bezplatném poskytování stravy, ubytování a jednou měsíčně hygienického balíčku. Uprchlíci se stravují třikrát denně v jídelně, z hygienických důvodů je zakázáno jídlo z jídelny vynášet a konzumovat je v pokojích. Toto opatření bývá častým předmětem nespokojenosti. Žadatelé obvykle nejsou zvyklí na českou „závodní“ stravu a nesouhlasí s tím, že nemají možnost sami rozhodovat o svém jídelníčku ani jíst v soukromí. Mnozí by preferovali možnost vařit si sami. Ačkoli to táborový řád nezakazuje, s 12 Kč na den a dvěma elektrickými plotýnkami pro cca 50 lidí si to pochopitelně nemohou dovolit. Kromě stravy je v táboře zajištěna také základní lékařské péče, dětské centrum, sociální a psychologické poradenství. Právní poradenství, volnočasové aktivity a výuku českého jazyka pro dospělé zajišťují ve spolupráci se SUZ nevládní organizace. Na rozdíl od přijímacího tábora s karanténním režimem je možné pobytové zařízení po ohlášení opouštět i na více než jeden den. Pracovníci nevládních organizací, novináři a další osoby „zvenčí“ musí před vstupem do tábora získat povolení ke vstupu, které po uvedení cíle návštěvy vydává vedení SUZ v Praze.

Tábor je střežen uniformovanými zaměstnanci ochranky. V tomto roce bylo v Zastávce nově zavedeno 24-hodinové monitorování dění na chodbách obytných budov pomocí systému kamer. Jakmile tedy žadatelé opustí své pokoje a vyjdou na chodbu, jsou sledováni zaměstnancem ochranky. O této skutečnosti jsou ujišťováni při každém opouštění tábora. Je to právě zaměstnanec ochranky, kterému při odchodu z tábora povinně odevzdávají svůj identifikační průkaz, kdo má před sebou obrazovku zobrazující dění na všech chodbách v obytných budovách. Tímto je mezi uprchlíky úspěšně vytvořen pocit neustálého dohledu a kontroly. Na první pohled by se zdálo, že se tak činí v zájmu jejich bezpečí. Během svého dvoutýdenního pobytu v táboře jsem však byla jeho obyvateli několikrát ujištěna, že kamery nijak nezvyšují jejich pocit bezpečí; zaměstnanci tábora nedokáží ani s pomocí kamer zabránit výskytu násilí. Naopak, pocit neustálého sledování dále zvyšuje odcizenost uprchlíků od těch, jejichž hlavním posláním je zajistit jim dočasnou ochranu. Podle francouzského

historika a filozofa Michela Foucaulta je pocit neustálého dohledu základem efektivního výkonu moci, jež je typický pro moderní opresivní instituce (Foucault, 2000).

Liisa Malkki uvádí, že v závislosti na sociálním kontextu může být postavení uprchlíka v hostitelské zemi vnímáno jako ochrana i jako překážka (Malkki, 2002: 358). Čečenští uprchlíci, se kterými jsem se setkala v průběhu svého pobytu v Zastávce u Brna, si vysoce cenili bezpečí, jež jim bylo poskytnuto v uprchlickém táboře. Věděli, že jim v noci nikdo nevtrhne se zbraní v ruce do pokoje, že jim a jejich rodinám nehrozí hlad, bombardování či zatčení a následné mučení – nebezpečí, pro která opustili své domovy. Po čase však mnozí začali pociťovat stinné stránky života za ochrannými zdmi tábora, ochrana se postupně proměnila v pocit omezování a útlaku.

Těsně před mým příchodem do Zastávky v dubnu tohoto roku zde bylo zavedeno nové opatření, jež má přispět k šetrnějšímu provozu azylového zařízení – zákaz používání televizí na pokojích uprchlíků. Ačkoli od počátku fungování tábora na počátku 90. let nikdo uprchlíkům v používání televizí (často jediného přímého zdroje informací a pomocníka při výuce češtiny) na pokojích nebránil, současný ředitel tábora se rozhodl jejich používání zakázat. Paradoxně k tomu došlo v čase, když byl tábor téměř poloprázdný a spotřeba energie tedy nemohla být nijak významně velká. Těm, kteří televize vlastnili (někteří si na ně vydělali například uklízením v táboře) byly zabaveny s tím, že si je budou moci vzít zpět při odchodu z tábora. Opět poněkud absurdní opatření v situaci, kdy většina uprchlíků opouštěla tábor za účelem přechodu hranic do Rakouska a snažila se s sebou brát jen to nejnnutnější. Tato událost pochopitelně vyvolala v obyvatelích tábora vlnu nechuť a stala se častým základem pro stížnosti na nedůstojné zacházení ze strany zaměstnanců tábora (pro většinu uprchlíků jsou to jediní představitelé české populace, s nimiž přicházejí během života v táboře do styku).⁶ Zároveň v nich umocnila pocit bezmoci. Žadatelé se obávali protestovat, protože se domnívali, že v zájmu kladného vyřízení své žádosti by se neměli s institucí tábora dostávat do sporu, respektive na sebe nějak upozorňovat.

⁶ Ačkoli v Zastávce je jeden televizor umístěný do televizní místnosti, který by měl být přístupný všem žadatelům, svou funkci evidentně neplní. Televizní místnost je nevládný prostor, kde vítězí silnější – ten určuje sledovaný kanál i celkovou atmosféru. Díky tomu je pro některé skupiny žadatelů, zejména ženy a děti, fakticky nevyužitelná.

Tato událost je zjevným porušením práv na neporušitelnost osobního majetku. Skutečnost, že toto právo mohlo být uprchlíkům žijícím v tábore beztrestně upřeno odkazuje na výše popsaný koncept holého života (*bare life*). Uprchlíci jsou v prostředí tábora systematicky vylučováni ze světa, ve kterém platí širší sociálně-politická práva a jsou tak redukováni na holý život. Zákaz používání osobních televizorů v tábore také výrazně podporuje trend redukce uprchlíků k materiálnímu, který má zásadní dopad na jejich schopnost integrovat se do nového prostředí, aktivně rozhodovat o svém vlastním životě a vymanit se ze sociální izolace táborového prostředí.⁷ Do jaké míry je toto vše ospravedlnitelné marginálním ušetřením v nákladech na provoz azylového zařízení necht' posoudí čtenáři sami.

Je zřejmé, že život v uprchlickém tábore staví své obyvatele do velmi zranitelné pozice. Mnozí žijí v totální nejistotě o své budoucnosti, v sociální izolaci a při omezeném přísunu často zkreslených informací o okolním světě. Snad nejpálčivěji je však vnímána ztráta kontroly nad vlastním životem, která je ztělesněna například nemožností rozhodovat o vlastním jídelníčku. Základní materiální potřeby jsou sice v tábore zajištěny, jeho obyvatele však nejsou vnímáni jako zodpovědní jedinci schopni samostatně rozhodovat o svých životech. Domnívám se, že zde platí úvahy Malkki a Agambena o zhoubných důsledcích redukování uprchlíků na pasivní příjemce jim vyměřené péče: stávají se snadněji kontrolovatelnými a ovladatelnými; hrozí nebezpečí opomíjení jejich politických a sociálních práv. Sociální vyloučení uprchlíků, jehož nástrojem jsou v České republice bezpochyby také uprchlické tábory, má devastující účinky na jejich potenciál integrovat se do české společnosti a šanci být přijati jako její rovnocenní členové.

Bylo by nespravedlivé opomenout snahy SUZ a nevládních organizací tuto situaci zlepšit. Existují snahy učinit život uprchlíků v tábore snesitelnějším pomocí organizování různých vzdělávacích a volnočasových aktivit. SUZ se spolu s nevládními organizacemi pokoušejí zlepšit vztah české veřejnosti k uprchlíkům a prolomit jejich izolaci organizováním výstav výtvarných prací uprchlických dětí, pořádáním dnů otevřených dveří, kdy za zdi táborů mohou nahlédnout lidé „zvenčí“ a dalšími akcemi, kde mohou uprchlíci české veřejnosti prezentovat „svou kulturu.“ I ve vztahu k těmto jistě chvályhodným aktivitám je však třeba zachovat si kritický

⁷ V některých pobytových zařízeních jsou dokonce přímo odstraňovány elektrické zásuvky z pokojů žadatelů a tím je jim znemožněno individuální používání jakýchkoli spotřebičů od televize či rádia po varnou konvici a nabíječku na mobilní telefon.

postoj. Prezentace kultury uprchlíků české veřejnosti je občas omezena na ochutnávku tradičních jídel či poslech hudby. Sociálně-politické kontexty přítomnosti daných uprchlíků v České republice a vyhlídky jejich života zde se z těchto akcí vytrácejí. To je součástí procesu depolitizace uprchlíků, na jehož nebezpečné důsledky upozorňují Liisa Malkki a Giorgio Agamben.

Jakým způsobem by tedy mohlo dojít ke zlepšení postavení uprchlíků v České republice? Domnívám se, že v zájmu jejich schopnosti a ochoty integrovat se do hostující společnosti po opuštění tábora je nezbytné, aby jim bylo v čase kdy čekají na rozhodnutí o své žádosti, dáno co nejvíce prostoru aktivně participovat na rozhodnutích o vlastním životě a aby byli bráni jako zodpovědní jedinci spíše než jako potenciální tvůrci problémů. Začít by se mohlo například umožněním samostatného vaření či většími pravomocemi uprchlíků ovlivňovat život v táboře a přizpůsobovat jej svým potřebám. Změny tímto směrem jsou mohou být sice nákladné a administrativně nesnadno proveditelné, přesto však jsou ve svých důsledcích pro českou společnost bezpochyby výhodné. Mimo jiné zvýší šanci, že uznání uprchlíci budou po pobytu v táboře schopni začít samostatný život a nebudou i nadále v pozici pasivních příjemců cizí pomoci.

Autorka je doktorandkou na Středoevropské universitě v Budapešti, obor Gender Studies.

Použitá literatura

- Agamben, G. (1998). *Homo Sacer: Sovereign power and bare life*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Foucault, M. (2000). *Dohlížet a trestat*. Praha: Dauphin.
- Malkki, L. H. (1995). Refugees and exile: From "refugee studies" to the national order of things. *Annual Review of Anthropology*, 24, 495-523.
- Malkki, L. H. (1996). Speechless emissaries: Refugees, humanitarianism, and dehistoricization. *Cultural Anthropology*, 11(3), 377-404.
- Malkki, L. H. (2002). News from nowhere: Mass displacement and globalized 'problems of organization'. *Ethnography*, 3(3), 351-360.
- Szczepaniková, A. (2004). *Gender on the move: Gender and family relationships among Chechens in the Czech refugee camp*. Central European University, Budapest.
- Úmluva OSN o právním postavení uprchlíků. (1951). Retrieved July, 2004, from http://www.unhcr.cz/basics_convention50.htm